

Dit is Oosterweel

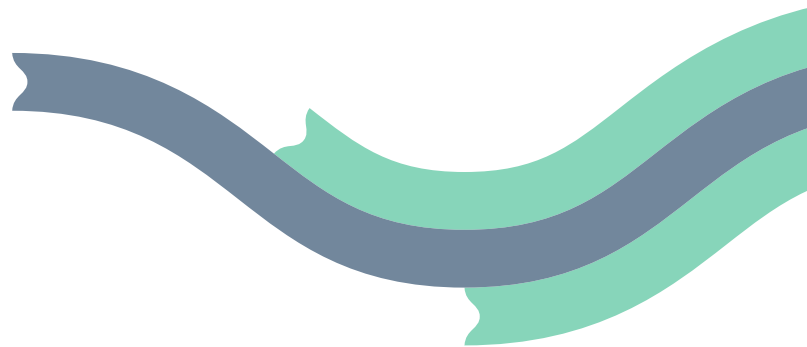
Van een project in Antwerpen naar een motor voor Vlaanderen

Luc Hellemans
CEO Lantis

Agenda

1. Linkeroever op schema
 2. Rechteroever is gestart
 3. Financiële rapportage
-

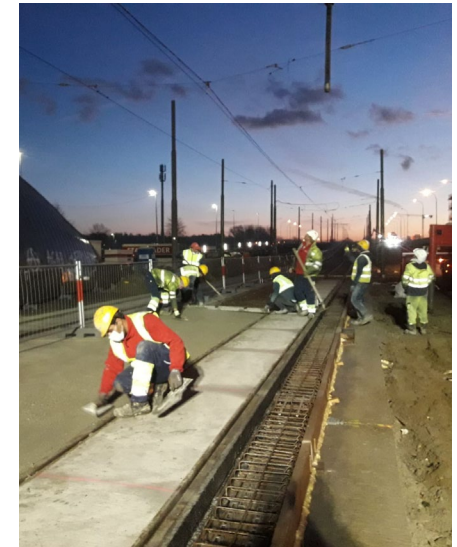
Linkeroever op schema

Werken op kruissnelheid

Ringpark West parallel uitvoeren

Werken op kruissnelheid

Ringpark West parallel uitvoeren

Rechteroever is gestart

Vergunning en aannemers

Bouwdok en Scheldetunnel

Vorbereidende werken R1

Minder Hinder – de bypass

Vergunning en selectie aannemers

- 20 november 2020: vergunning verleend
- Beroepstermijn afgelopen
 - 3 beroepen bij Raad voor Vergunningsbetwistingen (waarvan 2 vernietigingsberoepen)
 - 1 UDN bij RvVb, reeds verworpen
- Voor alle deelprojecten zijn aannemers geselecteerd

Onderdeel	Aannemers	Kostprijs	Realisatie- termijn
Linkeroever & Zwijndrecht	Rinkoniën: Artes Group, CIT Blaton, Mobilis en Stadsbader	400 miljoen euro (excl leefbaarheidsprojecten)	2018-2025
Scheldetunnel	COTU: BESIX, BAM CONTRACTORS, DEME en JAN DE NUL	600 miljoen euro	2020-2027
Oosterweelknoop en renovatie Royerssluis	Rinkoniën: Artes Group, CIT Blaton, Mobilis, Boskalis en Stadsbader	500 miljoen euro	2021-2030
Kanaaltunnels en R1-Noord	ROCO: BAM CONTRACTORS, BESIX, CORDEEL, DEME, DENYS, FRANKI CONSTRUCT, JAN DE NUL, VAN LAERE en WILLEMEN INFRA	2,3 miljard euro	2022-2030
Verkeers- en tunneltechnische installaties	ENGIE Solutions	500 miljoen euro	Uitvoering en onderhoud

Scheldetunnel en bouwdok gestart

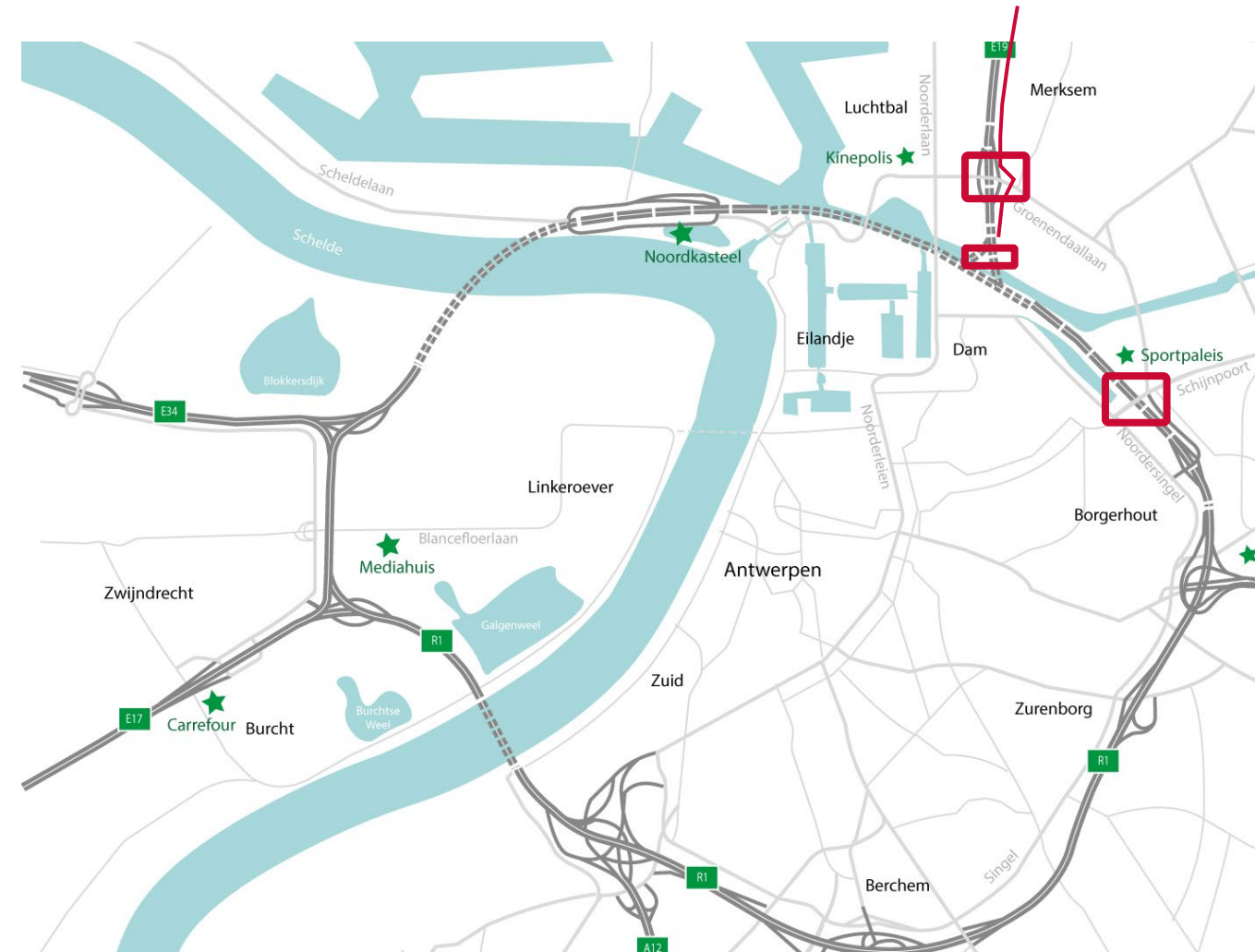

Vorbereidingen Scheldetunnel

Hoofdwerken bouwdok in Zeebrugge

Nutswerken en voorbereidende werken langs de Ring

- Terreinen en ondergrond vrijmaken
- Verplaatsen Schijnkokers en nutsleidingen
- Bouw enkele diepwanden voor verdiepte Ring
- Zomer 2021 – 2022

Tijdelijke snelweg naast bestaande Ring

- Verkeer maximaal op hoofdwegennet houden om onderliggend wegennet niet te belasten
- Ruimte voor werf creëren
- Aantal fases beperken
- Impact op de omgeving stabiel houden
- Kosten verlagen en bouwtijd verkorten

Hoe ziet bypass er uit?

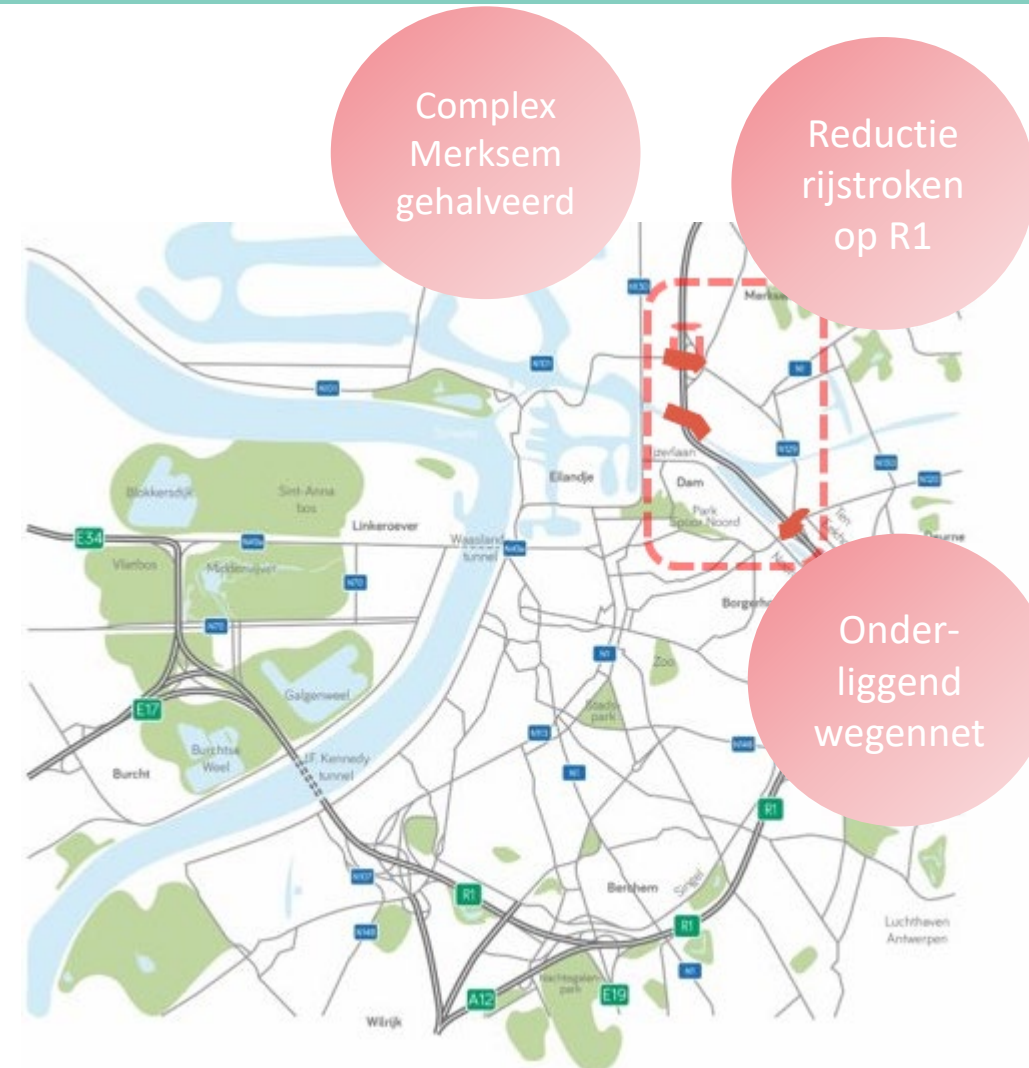
- 3 rijstroken naar zuiden en 4 naar het noorden
- Zelfde hoogte als huidige Ring
- Aan oostelijke zijde van bestaande Ring
- Geluidswering van 4 meter hoog in zones met bebouwing
- Snelheidsbeperking van 70km/uur

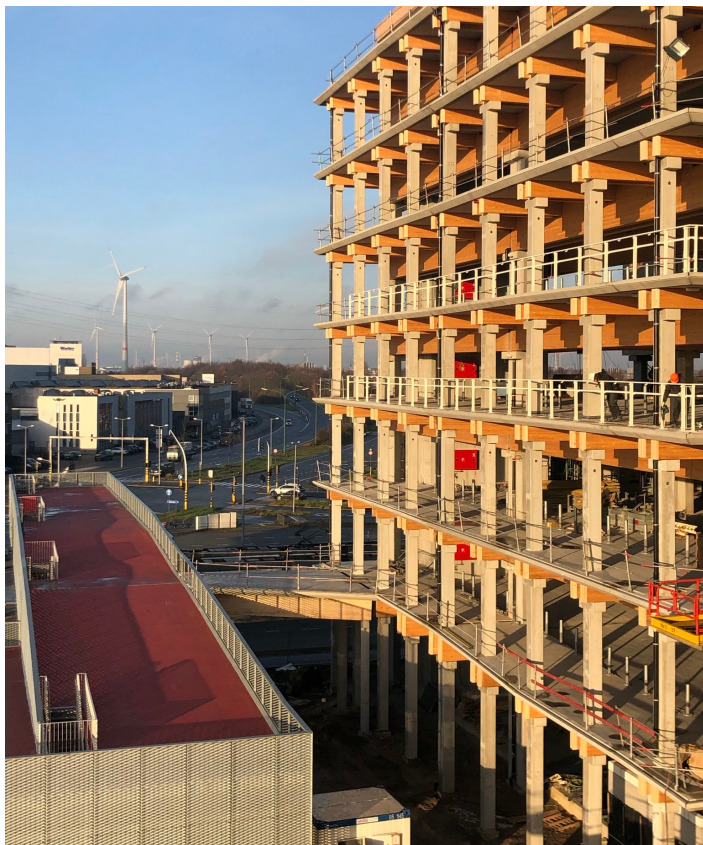
3 + 4 rijstroken

Minder Hinder aanpak

- Werfsituatie met verminderde wegcapaciteit:
 - Reductie #rijstroken op R1 tussen E313 en Masurebrug + versmalde rijstroken
 - Complex Merksem afgesloten naar/van het noorden
 - Tijdelijke beperkte tracés Schijnpoortweg en Groenendaallaan + Vaartkaai afgesloten
- Minder Hinder binnen projectgebied: bypass, doorwaadbaarheid werf, filestaartbeveiliging ...
- Bijkomende Minder Hinder maatregelen buiten projectgebied: P&R's, fietsinfrastructuur, uitbouw knooppunten, elektrisch deelfietsensysteem, goederenvervoer ...

Park and Rides open in 2021 en 2022

P+R Luchtbal
Najaar 2021

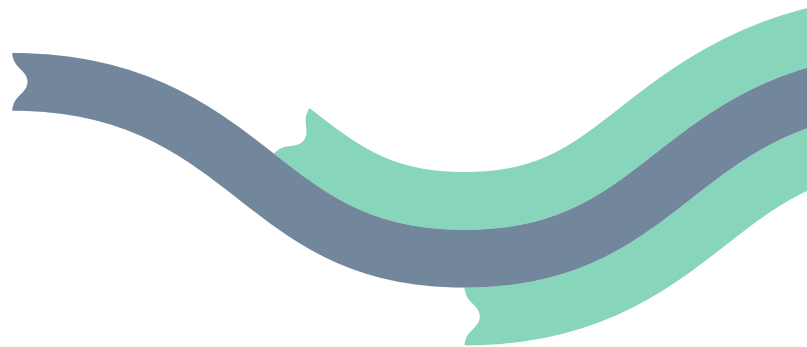
P+R Merksem
Najaar 2021

P+R Linkeroever
2022

Planning Oosterweelverbinding

Planning Oosterweelverbinding Werven 2021

Financiële rapportage

Financieel kader Oosterweelverbinding

1. Taakstellend Budget
2. Financieel Model
3. Financieringsbronnen
4. Risico management

1. Het Taakstellend Budget

De beste garantie voor een robuuste business case

Het taakstellend budget is het **maximumbudget** goedgekeurd door de Vlaamse Regering voor de bouwwerken van de Oosterweelverbinding en staat los van het financieel model.

Door een plafond voor de kostprijs van de werken te bepalen moet door Lantis proactief gestuurd worden op het budget en de scope en vergroot de kans op een robuuste business case voor de realisatie van de Oosterweelverbinding.

Wat is niet inbegrepen in het T. B.?

- **Kosten die door Lantis dienen gemaakt te worden om het project voor te bereiden voor aanbesteding en het contract tijdens uitvoering te kunnen managen: projectmanagement, ontwerpstudies, communicatie, werkingskosten, minder hinder buiten projectgebied, verzekeringen , ...**
- **Financieringskosten van de aannemer (noot: ca 2%)**
- **Alle risico's werden uitgesloten:**
 - Objectrisico's
 - Projectoverschrijdende risico's (vb. bodem en grondwater verontreinigingen , wetswijzigingen, bijkomende onteigeningen , ...).
 - Scopewijzigingen (wijziging programma van eisen, bijkomende scope)
 - Marktwerving (conjunctuur)

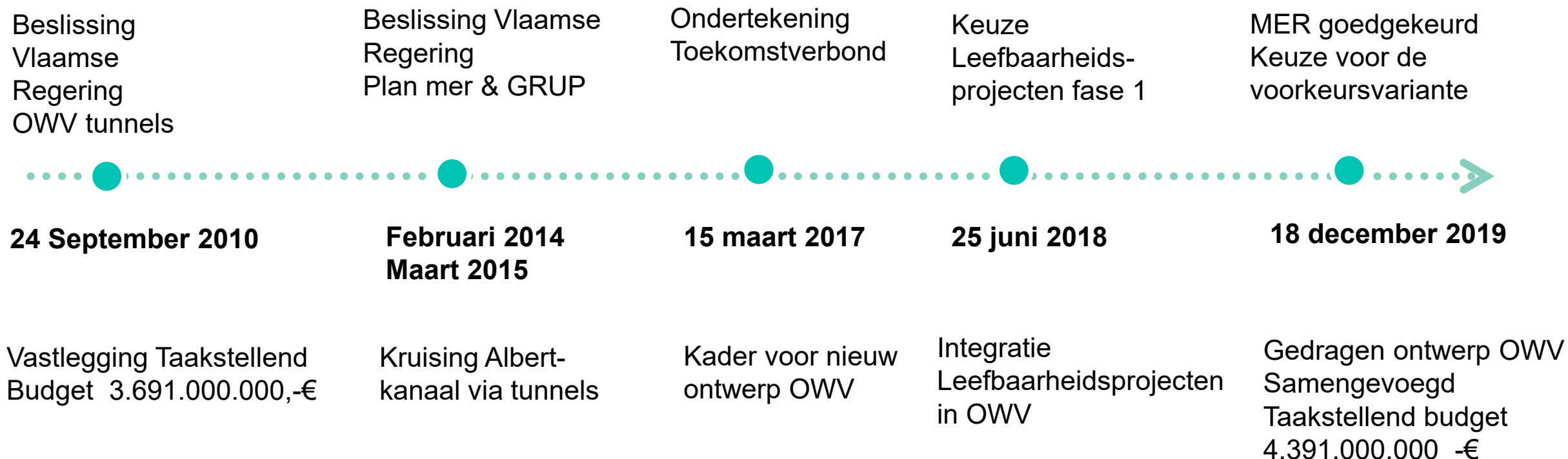
Taakstellend budget bij bepaling 2010

Totaal raming OWV (P50): DBFM	3.065.000.000 euro
Onteigeningen	65.600.000 euro
Sanering Lobroekdok	10.000.000 euro
Nutsleidingen	84.000.000 euro
Knoop E313/E34 (beperkte aanpassingen)	24.000.000 euro
Taakstellend budget OWV (prijspeil 2010)	3.248.600.000 euro
Taakstellend budget OWV (prijspeil 2020)	3.691.000.000 euro

Herijking Taakstellend budget (PSC december 2019)

	2010	2020
Taakstellend Budget OWV (prijspeil januari 2020)	3.691.000.000	3.691.000.000
Leefbaarheidsprojecten Rechteroever onderbouw (samen met OWV uit te voeren)	0	700.000.000
Herijking Taakstellend Budget Oosterweel + leefbaarheid Rechteroever		4.391.000.000
Huidige Raming		4.166.000.000
Beschikbare reserves voor projectgebonden risico's		225.000.000

OWV is getransformeerd binnen de financiële kaders

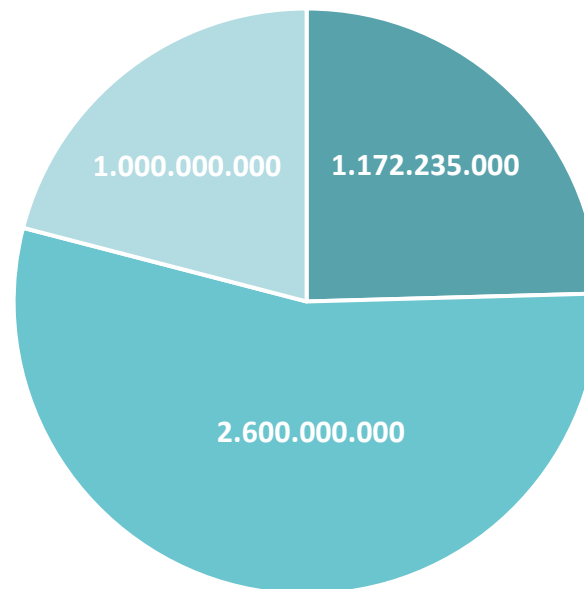
2. Het Financieel Model

Een stabiel financieel model dat de nodige garanties biedt op terugbetaling

+ Inkomsten Lantis (vb. Retributie Tunnel Liefkenshoek (TLH))

momenteel EUR 40 mio per jaar - bedrag afhankelijk van resultaat TLH

Financieringsbronnen (EUR)

- Eigen vermogen (nog vol te storten 2021: 262 M€)
- Financieringsovereenkomst Vlaams Gewest
- Overeenkomst tussen EIB en Vlaams Gewest

- **Kaderovereenkomst tussen BAM en Vlaams Gewest**
 - Maximum bedrag EUR 3.600 mln (EUR 2.600 mln + EUR 1.000 mln uit overeenkomst met EIB)
 - Via uitgifte van obligaties
 - Terugbetaling op maximaal 35 jaar via tolinkomsten op het Scheldekruisend verkeer
- **Overeenkomst tussen Vlaams Gewest en EIB**
 - BAM/Lantis is geen contracterende partij, maar Oosterweel is onderliggend project dat gefinancierd wordt
 - Eerste schijf van EUR 250 mln reeds beschikbaar sinds goedkeuring project-MER (december 2019), tweede schijf kan opgevraagd worden door Vlaams Gewest in 2021

Investerings & werkingskosten Oosterweelproject tijdens de bouw – en voorbereidende fase (tem 2030)

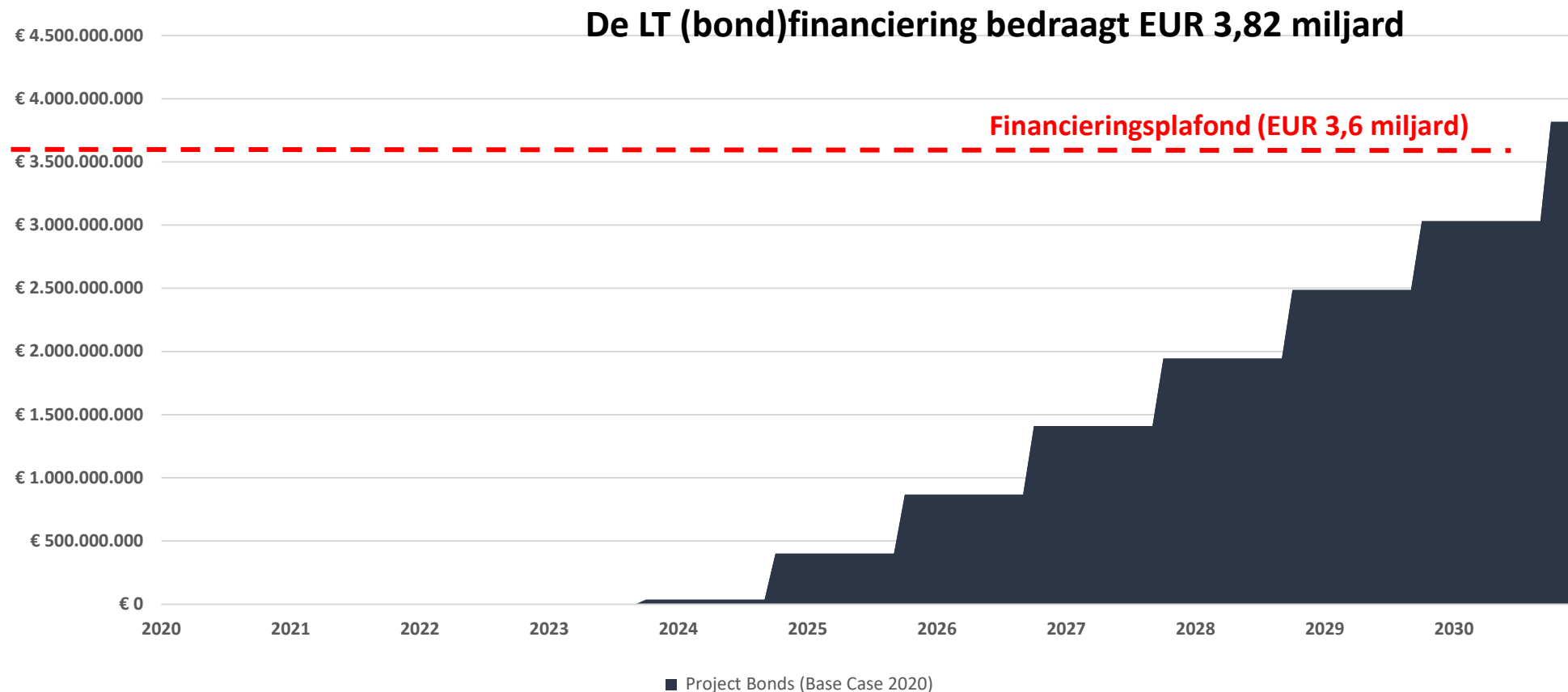
- Taakstellend budget bouwwerken OWV als basis: EUR 3.691 mln*
- Capex voor Life Cycle Costing voor 2030: EUR 106 mln*
 - Onderhoudskosten voor alle projectonderdelen die voor 2030 in dienst gesteld worden
 - CAPEX / OPEX optimalisatie
- Werkingskosten OWV tijdens de bouwfase: EUR 577 mln*
- Werkingskosten TLH tijdens de bouwfase: EUR 55 mln*
- Kosten voorbereidende werken OWV (2012-2019)
- Werkingskosten voorbereidingsfase (2012-2019)

Onderhouds & werkingskosten tijdens de exploitatiefase (2031 tem 2080)

- Regulier Onderhoud: EUR 1.700 mln*
- Vervangingsinvesteringen (Life cycle) : EUR 1.171 mln*
- Werkingskosten tijdens de exploitatiefase : EUR 831 mln*

** Prijspeil 2020 effectief (actualisatie)*

- **De verkeersvolumes volgen uit de berekening van P90 cijfers voor start Oosterweel (Gedifferentieerde Tol) door het verkeerscentrum.**
In het Financieel Model wordt het Oosterweelproject als één integraal project beschouwd, waarbij één Scheldekruising tolvrij is voor personenwagens
- **De groeivoeten van verkeer werden bepaald door het verkeerscentrum op basis van analyse van het planbureau**
gecorrigeerd met de effecten van AMS 50 (beperking van de stijging, deels meegenomen in verkeersvolumes 2031 en deels in de groeivoeten) en COVID-19 (blijvende impact thuiswerken en online shoppen)
- **De inkomsten worden bepaald door differentiële tol te heffen op de drie Scheldekruisingen** cf. de Europese tolrichtlijn, we gaan uit van gemiddelde gebenchmarkte tarieven

* OWL Project Bonds (EUR 3.600 mln) en excess capex financiering (EUR 150 mln)

Resultaat & robuustheid

Financieel Model

Resultaten & Robuustheid

Cashflow 2020 Oosterweelproject (2020-2080)*

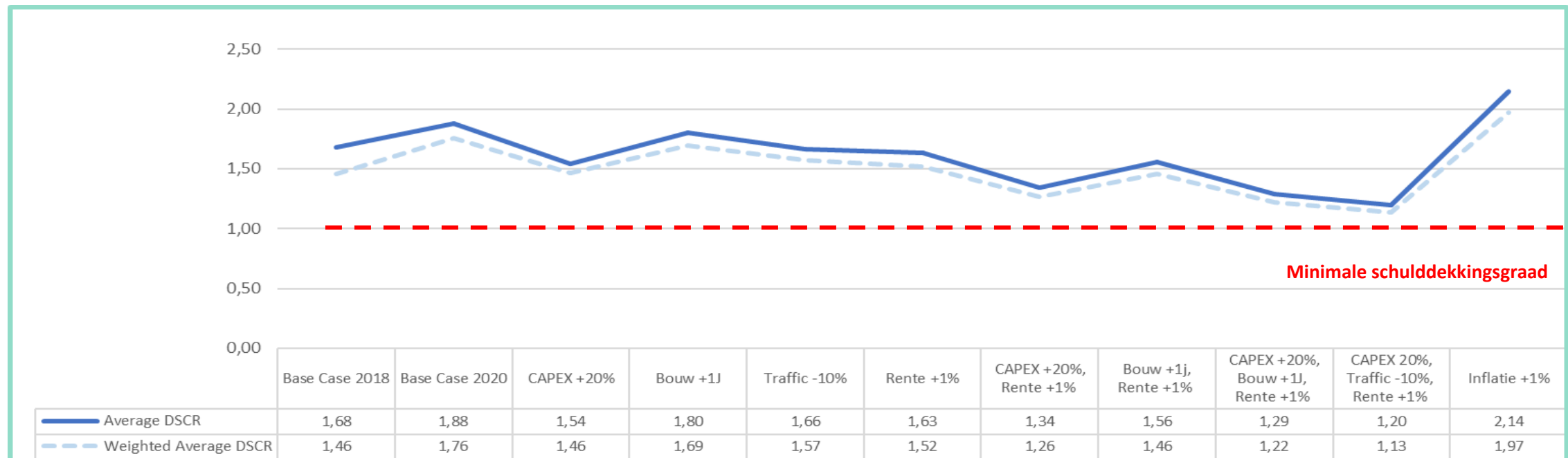
CASH FLOW OOSTERWHEELPROJECT		Base Case 2020 2020-2080	Base Case RvB apr/20 2017-2080
Tolinkomsten	EUR mln	29 163	28 498
Onderhoud- en exploitatiekosten	EUR mln	(5 972)	(5 839)
Investerings	EUR mln	(4 280)	(4 209)
Belastingen en VAT	EUR mln	(4 094)	(4 137)
MRA en Reserve Account P+R LO	EUR mln	(21)	-
PROJECT CASHFLOW	EUR mln	14 797	14 314
Bestaande cash en consolidatie TLH	EUR mln	425	581
Trekking Additioneel Kapitaal	EUR mln	263	2 675
Trekking Commercial Paper	EUR mln	2 941	3 746
Trekking Project Bonds	EUR mln	3 817	266
Overige inkomsten (vb. retributies)	EUR mln	740	1 144
CASHFLOW NA FINANCIERING	EUR mln	22 982	22 726
Interest & Fees Schuld	EUR mln	(2 356)	(2 589)
Terugbetaling Project Bonds	EUR mln	(3 817)	(3 746)
Terugbetaling Commercial Paper	EUR mln	(2 941)	(2 675)
DEPFA Cashflow	EUR mln	0	(2)
CASHFLOW NA SCHULDBETALING	EUR mln	13 869	13 714
Interest en terugbetaling Aandeelhouderslening	EUR mln	(449)	-
Terugbetaling Kapitaal	EUR mln	(1 124)	(1 088)
CASHFLOW BESCHIKBAAR VOOR DIVIDENDEN	EUR mln	12 295	12 626
Dividenden	EUR mln	(12 295)	(12 626)
NETTO CASHFLOW	EUR mln	-	-

Vergoeding Vlaams Gewest voor (risico)
Garantiestelling en/of buffer op
schuldterugbetalingscapaciteit (DSCR)

3a. Analyse business case 'Oosterweelproject'

Robuustheidsanalyse

De robuustheidsanalyse toont dat de business case bestand is tegen schokken.

Opmerking: In enkele (gecombineerde) sensitiviteiten treden er tijdelijke cashtekorten op tijdens de eerste 10 jaar van de terugbetalingsperiode van de project bonds. Momenteel worden er in het FM echter nog geen mitigerende maatregelen (zoals spreiding betaling voorbij 2065) toegepast, maar wordt de schuld herschikt en afgelost naargelang de beschikbare cash (sculpting).

Robuustheidsanalyse business case

- **Schulddekkingscapaciteit geanalyseerd volgens verschillende (theoretische) scenario's:** langere bouwperiode, stijging bouwkosten, daling toelinkomsten, stijging rente...
- **Conclusie: Oosterweelproject toont adequate schulddekkingscapaciteit**
 - DSCR Business Case 2020 > 1,6x
 - Uit scenarioanalyse volgt dat het project in staat is om schokken op te vangen
 - Mogelijks nood aan overbruggingsinstrumenten om (niet-structurele) cashtekorten op te vangen
 - Ruime financiële buffer door het beperken van de terugbetalingstermijn tot 2065 i.p.v. de contractuele termijn van de bonds (40 jaar looptijd)
- **Financieringsplafond (EUR 3,6 miljard) wordt theoretisch einde bouwfase beperkt overschreden**
 - Deel bijkomende CAPEX voor werken buiten taakstellend budget
 - Langere duurtijd van de bouwperiode zorgt voor hogere indexatie en intercalaire interesten
 - Remediërende/mitigerende maatregelen mogelijk

3. De financieringsbronnen

De Oosterweelverbinding is robuust gefinancierd

Uitgaven over de ganse bouwperiode

Te financieren over ganse bouwperiode	Financieringsbron	Totaal beschikbaar (excl. BTW tenzij anders vermeld)	Actuele Raming	Status
Alle bouwkosten: Oosterweel & Leefbaarheidsprojecten ondergrondse infrastructuur Rechteroever	Taakstellend Budget OWV (financieel model) 700 miljoen euro overkappingsruiter	4.391.000.000(*)	4.166.000.000	
Projectmanagement, Engineering, verzekeringen & werkingskosten Lantis	Financieel Model (FM) Nog te voorzien	FM:577.000.000 nog te voorzien	577.000.000 90.000.000	
Traminfra L0 & P+R LO	Exces retributie TLH	45.000.000	45.000.000	
P+R gebouwen	Beheersvergoeding (tem 2023) excl. Tussenkost stad Antwerpen	48.000.000	48.000.000	
Minder Hinder buiten projectgebied & AMS = verduurzamen Minder Hinder	Dotatie Toekomstverbond Investeringsstoelage verkeersveiligheid	98.000.000 (incl. BTW)	Pro Memorie	
OPEX – tijdens de bouwfase (Life cycle cost en onderhoud bij partiële indienststelling)	Financieel Model	106.000.000	100.000.000	

Risico's die zich mogelijk kunnen voordoen tijdens de bouwwerken en hun financiering

Projectgebonden risico's	Saldo Taakstellend budget & Contingency Financieel Model (CFM)**	TB: 225.000.000 CFM: 740.000.000	600.000.000	
Risico's categorie 4 – OWV (Corona, PFOS, wetgeving, asbest, ...)	VFLD Andere MOW, Vlaanderen	49.830.000	235.000.000	

(*) Prijspeil januari 2019

(**) CFM : CAPEX +20 % (754 mio) – DSCR = 1,35

Uitgaven over de ganse bouwperiode

Te financieren over exploitatie periode (2031-2080)	Financieringsbron	Totaal beschikbaar (excl. BTW prijspeil 2020)	Actuele Raming(excl. BTW prijspeil 2020)	Status
Onderhoud tijdens de exploitatiefase	Financieel Model	1.700.000.000	1.700.000.000	
Life cycle costing tijdens de exploitatiefase	Financieel Model	1.171.000.000	1.171.000.000	
Werkingskosten tijdens de exploitatie fase	Financieel Model	832.000.000	832.000.000	

Conclusie financieringsbronnen – OWV robuust gefinancierd – volgende aandachtspunten

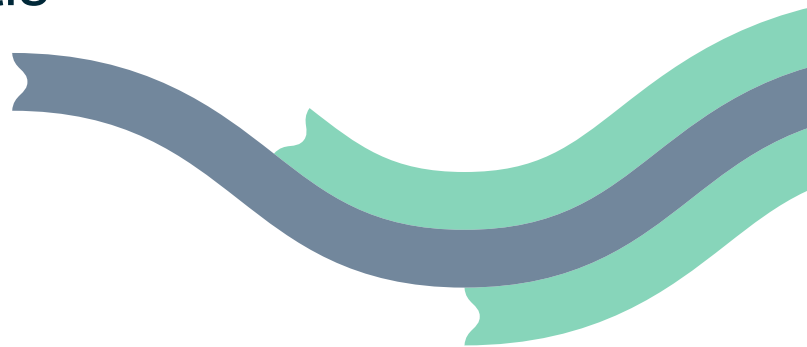
- Voor de onderbouw Rechteroever ten behoeve van het leefbaarheidsproject werd afgesproken dat jaarlijks pro rata de voortgang der werken op RO de nodige middelen worden vrijgemaakt vanuit het overkappingsfonds.
- De “verduurzaamde “minder hinder is gefinancierd voor 2021, bijkomende middelen zijn nodig de volgende jaren ten behoeve van de afbraak viaduct Merksem en de bouw van de Bypass, om verminderde wegcapaciteit op te vangen.
- Risico's categorie 4 die momenteel zijn opgetreden (wijziging AREI , PFOS, asbest, Corona) zijn voldoende gefinancierd tot en met 2021 , de afspraak is bij optreden dat ze bij de begrotingsbespreking worden voorgelegd.

4. Risico Management

essentieel voor de financiële beheersing

Three lines of defence binnen Lantis

“Three lines of defense”

Auditcomité / Raad van Bestuur

(Sr.) Management

First Line of Defense

Management
controles

Interne
Controles

Second Line of Defense

Risk Management

(Financial) Controlling

Quality

Program & Project Review

Third Line of Defense

Internal Audit
Enterprise Risk
Based

Externe Controles

Toezicht
Regeringscommissarissen

Externe Auditor

Rekenhof

Commissie OW

EIB Project Controles

* Gebaseerd op IIA's "The three lines of defense in effective Risk Management and Control"

* IIA = Institute of Internal Auditors

- Waarom: Geen verrassingen, voorspelbaarheid. Met risicomanagement anticiperen we op bedreigingen en opportuniteiten in relatie tot ons **doel**.
- Lantis
 - Corporate: strategisch, project-overstijgend
 - Bedrijfsrisico's: gekozen project(en) dragen onvoldoende bij aan mobiliteit, afwijking prognose verkeersgroei, modal shift niet bereikt, latere of lagere tol-inkomsten, politieke besluitvorming (extra wensen, vertragskosten), ...
 - “Categorie 4”
- Project
 - Meerdere (taakstellende) budgetlijnen
 - Ontwerp t/m realisatie scope OWV (binnen taakstellend budget)
 - Risico's: technische uitdagingen, onderschatting fasering, schades, te grote overlast, extra kosten t.o.v. voorziene kosten, vertraging t.o.v. deterministische planning, ...

- Opdracht (doel) van een project: realisatie van de gevraagde scope binnen de gestelde kaders (geld en tijd)
- Financieel kader = (taakstellend) budget
- Planningskader = uiterste ingebruiknamedatum
- Projectrisicomanagement: inventarisatie van potentiële (positieve en negatieve) invloeden op de planning en de financiële referentie gegeven dat het werk veilig en volgens acceptabele kwaliteit en hinder wordt uitgevoerd

Toch niet alleen geld en tijd?

- Initieel risico ook t.a.v. kwaliteit, omgeving en veiligheid
B.v. niet behalen kwaliteitseis, te grote omgevingshinder of onveilige situaties
- Maatregelen gericht op behalen veilige situatie en acceptabele kwaliteit en hinder
- Maatregelen kosten geld en tijd
... tijd kost ook geld a.g.v. tijdgebonden kosten

Waarvoor gebruiken we RM nog meer?

- De rode draad is het risicodossier: een LEVEND document.
- Ook corporate risico's, gebruiksfase-risico's en corporate-exogene risico's worden vastgelegd (als ze bekend zijn)
- Kern is echter de inventarisatie van realisatie(fase)risico's, waarmee we
 - het financiële risicoprofiel opstellen (onderdeel van de previsie)
 - onzekerheidsanalyses op de planning uitvoeren
 - risico-gestuurde toetsing van onze opdrachtnemers doen (SCB)
 - o.b.v. inschatting van schade(frequentie) onderhandelen met verzekeraars
 - verantwoording afleggen aan onze opdrachtgever(s)
 - en vooral ook sturings- en beslisinformatie genereren

- Alle processen dragen bij aan een beheerste realisatie
- Organisatie: projectboard, projectteam, mandatering
o.a. interne verantwoording, vrijgeven budget, etc
- Contract NEC4: eenduidig, gericht op samenwerking en gedeelde smart
early warnings i.r.t. risico's
- SCB: systeemgerichte contractbeheersing, risicogestuurde
toetsing
- BIM: bouwinformatiemodel en digitale werf (efficiënte data opvolging)
- VE: value engineering
zoeken naar besparingen zonder in te boeten op functionaliteit
- Schadebeheer: actieve betrokkenheid van Lantis
- SE: systems engineering

- Samenwerkingsovereenkomsten
 - Om scope-creep, nieuwe wensen/eisen, te voorkomen.
 - Op voorhand duidelijkheid en gedeelde verwachtingen.
- Verzekeringen
 - Om schadekosten te beperken
 - Burgerlijke aansprakelijkheid, alle bouwplaatsrisico's en beroepsaansprakelijkheid
- Permanente dialoog met de omgeving
 - Om verwachtingen van overlast en hinder te delen
 - Om extra wensen/eisen tijdig in beeld te krijgen
 - Om weerstand zoveel mogelijk te beperken
- Momenteel ca. 500 risico's met ca. 450 uitgevoerde maatregelen

- Risicodossier
 - RISKID – afgelopen jaar significante ontwikkelingen
- Planningsoftware
 - Primavera + Primavera Risk Analysis
- Financieel risicoprofiel
 - Monte Carlo simulatiesoftware

Algemeen dashboard

Project aanmaken

Folder aanmaken

▶ SCB Sche... 3

▶ Rechtero... 2

📄 Tunnel Turn...

📄 2e Tijsmant...

📄 Testproject 2

📄 Corporate

📄 Rechtero... ⋮

📄 Rechtero...

📄 Rechtero...

📄 Linkeroever

📄 Testproject

🔥 Mijn Risico's

🔧 Mijn Maatregelen

👤 Mijn Sessies

Jan Stappaerts

Rechteroever 3A [Geen project fo...](#) ▼

⋮

Dashboard

Sessies

Risico's

Maatregelen

Risico toevoegen

Nieuwe sessie

Alles selecteren

Alles deselecteren

Risico filter

Gesorteerd op: Gewicht ▼

Gefilterd op:

Concept

Open

Beheerst

180

Faalkosten opdrachtnemer o.b.v. alle individueel benoemde (maar niet individueel gekwantificeerde) risico's.

60

139

Basisontwerp/-vergunning en/of Integraliteitsontwerp niet maakbaar; onder andere te beperkte fysieke ruimte voor K&L, benodigde faseringsstappen niet mogelijk binnen eisen, etc.

50

182

Gebrek aan interesse uit de markt, omdat gegadigde(n) vinden dat sprake is van (1) onvoldoende zekerheid van beschikbaar budget (aan OG-zijde) en/of (2) een onhaalbare besparingsopgave.

50

116

Overige geotechnische eigenschappen (significant) afwijkend van ontwerp-uitgangspunten en niet redelijkerwijs voorzienbaar door Opdrachtnemer (grondlaagdikte, draagkracht, stijghoogte grondwater).

72

108

Overige uitvoeringsfouten door Opdrachtnemer of haar onderaannemer(s) ondanks dat voldaan wordt aan "good craftsmanship".

66

161

Fout of nalatigheid van Opdrachtgever of één van haar (neven)opdrachtnemers, niet zijnde de Opdrachtnemer (hoofdaannemer) voor project 3A.

48

1

Lekkage of onderloopsheid polderconstructie OWK (lek diepwand, Boomse klei te verweerd) a.g.v. uitvoeringsfout Opdrachtnemer ondanks "good craftsmanship".

54

- Belangrijke historische verontreinigingen
- Regelgeving, richtlijnen adviesinstanties
- COVID 19
- Onvoldoende modal shift
- Verlies aan draagvlak van de omgeving
- Extra wensen/eisen van stakeholders
- Autonome groei autoverkeer > uitgangspunten
- BTW Ruling
- ...

Dit is Oosterweel

Van een mobiliteitsopgave naar een welzijns- en welvaartsopgave

